

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут права
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

07-02-95М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи

з навчальної дисципліни

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА
ПРОЦЕСУ»**

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Право»
спеціальності 081 «Право»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості ННІ права
протокол № 6 від 29. 01.2021 року

Рівне – 2021

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права та процесу» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Водоп'ян Т. В., Подвірна О. В. – Рівне : НУВГП, 2021. – 28 с.

Укладач: Водоп'ян Т. В., к.ю.н., доцент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін; Подвірна О. В., асистент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальний за випуск: Міщук І. В., к.ю.н, доц., завідувач кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Керівник групи забезпечення проф. Цимбалюк В. І.

ЗМІСТ

Передмова	3
1. Опис навчальної дисципліни та її структура	
1.1. Опис навчальної дисципліни	3
1.2. Тематика практичних занять	6
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	7
1.4. Критерії та шкала оцінювання	7
2. Плани практичних занять	9
3. Самостійна робота студентів	22
4. Рекомендована література	24

© Водоп'ян Т. В, Подвірна О. В., 2021

© НУВГП, 2021

Передмова

Предметом вивчення навчальної дисципліни “Актуальні проблеми цивільного права і процесу” є актуальні проблеми розвитку цивільного та цивільного процесуального права, наукові погляди і концепції, які існують в доктрині цивільного та цивільного процесуального права.

Оволодіння нормами цивільного та цивільного процесуального права, знання проблем в їх застосуванні на практиці допомогатимуть студентам вирішувати практичні ситуації, обирати тактику ведення юридичної справи, юридично грамотно складати процесуальні документи, що є обов’язковою вимогою майбутнього юриста для роботи за фахом.

Міждисциплінарні зв’язки. Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Сучасні цінності інтеграції та міжнародної співдружності», «Сучасні інформаційні правові технології», «Актуальні проблеми конституційного права».

Вимоги до знань та умінь визначаються галузевими стандартами вищої освіти України.

1. Опис навчальної дисципліни та її структура

1.1 Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів з проблемами розвитку цивільного та цивільного процесуального права, науковими поглядами і концепціями, які існують в доктрині цивільного та цивільного процесуального права.

вивчення дисципліни є

Завданням навчальної дисципліни є: формування у студентів теоретично і емпірично обґрунтованих уявлень про актуальні проблеми цивільного та цивільно-процесуального права; відпрацювання практичних навиків щодо визначення характеру цивільних правовідносин та норм, що підлягають до застосування; дослідження проблемних аспектів цивільного права і процесу; вивчити наукові підходи у трактуванні явищ цивільного права і процесу; формування навичок аналізу ситуації

та пошуку відповідного нормативного та теоретичного обґрунтування при їх вирішенні; оволодіння навичками складання цивільно-процесуальних документів; дослідження основних тенденцій розвитку цивільного та цивільно-процесуального законодавства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: нормативне регулювання інститутів цивільного права та процесу, правову доктрину; основні дискусійні питання у сфері цивільного права та процесу, практику застосування матеріального та процесуального законодавства.

вміти: самостійно аналізувати наукову літературу з дисципліни; самостійно ставити наукові проблеми і шляхи їх вирішення; самостійно проводити порівняльно-правовий аналіз; самостійно вирішувати правові кейси, використовуючи нормативне регулювання господарської діяльності.

Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-

правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

Компетентності:

Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та

функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

1.2 Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми
Модуль 1	
Змістовий модуль 1.	
1	Цивільне право в системі приватного права. Загальна характеристика правових систем зарубіжних країн.
2	Джерела цивільного права
3	Проблемні питання в цивільно-правовому регулюванні фізичних та юридичних осіб.
4	Особисті немайнові права: проблеми теорії і практики
5	Актуальні проблеми права власності в Україні
6	Окремі проблеми договірних зобов'язань
7	Проблемні питання недоговірних зобов'язань у цивільному праві України
8	Відшкодування шкоди в цивільному праві України: проблемні питання
9	Актуальні проблеми спадкового права
Змістовий модуль 2.	
10	Теоретичні основи цивільного процесуального права України
11	Проблемні питання реалізації принципів цивільного

	процесу
12	Цивільні процесуальні відносини в системі цивільного процесу: проблеми теорії та практики
13	Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права
14	Актуальні проблеми позовної форми захисту цивільних прав
15	Особливості перегляду рішень суду в цивільному процесі: питання теорії і практики

1.3 Контрольні заходи та засоби діагностики

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати поняття цивільного права та процесу, інститути, а також формування практичних навичок правильного застосування правових норм у сфері цивільного права і процесу.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права і процесу» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних занять;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Відмінно
82-89 балів	Добре
74-81 балів	
64-73 балів	Задовільно
60-63 балів	
35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

2.Плани практичних завдань

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Актуальні проблеми цивільного права

Тема 1. Цивільне право в системі приватного права.

Загальна характеристика правових систем зарубіжних країн

План заняття

1. Загальні тенденції у визначенні предмета цивільно – правового регулювання: основні проблеми.
2. Методологія цивільного права в сучасних умовах.
3. Новітні підходи у визначенні принципів та функцій цивільного права.
4. Система сучасного цивільного права.
5. Проблеми відмежування цивільного права від інших галузей права на сучасному етапі.
6. Основні правові системи сучасності. Монізм та дуалізм в приватному праві.

Ключові терміни та поняття

Цивільно-правове регулювання, методологія, принципи цивільного права, функції цивільного права, система цивільного права, правова система.

Теми доповідей

1. Охарактеризуйте основні правові системи світу.
2. Розмежуйте поняття «монізм та дуалізм в приватному праві» та їх значення для розбудови правової системи.

Тема 2. Джерела цивільного права

План заняття

1. Поняття та система цивільного законодавства України.
2. Форми систематизації цивільного законодавства.
3. Розвиток цивільного законодавства на українських землях.
4. Кодифікації цивільного законодавства України на сучасному етапі. Гармонізація, уніфікація і конвергенція цивільного законодавства.

5. Судова практика та судові прецеденти як джерела цивільного права України.

6. Звичай як джерела цивільного права.

7. Акти цивільного законодавства і договір.

Ключові терміни та поняття

Законодавство, кодифікація, гармонізація, уніфікація, конвергенція, судова практика, судовий прецедент, правовий звичай, звичай ділового обороту.

Теми доповідей

1. Звичай ділового обороту, як джерело цивільного законодавства.

2. Судовий прецедент, як джерело цивільного законодавства.

Тема 3. Проблемні питання в цивільно-правовому регулюванні фізичних та юридичних осіб

План заняття

1. Особливості цивільно-правового регулювання статусу фізичних осіб.

2. Цивільно-правові проблеми обмеження дієздатності фізичної особи та визнання її недієздатної.

3. Актуальні проблеми засобів індивідуалізації фізичних осіб.

4. Розвиток уявлень про колективний суб'єкт права.

5. Поняття та класифікація юридичної особи в сучасному цивільному законодавстві та доктрині.

6. Поняття юридичної особи публічного права.

7. Участь держави Україна в цивільних правовідносинах.

Ключові терміни та поняття

Дієздатність, емансипація, недієздатна особа, обмежено дієздатна особа, часткова дієздатність, неповна дієздатність, безвісна відсутність, «юридична смерть», опіка, піклування, юридична особа, комерційне найменування, філія, представництво, керівний орган, «смерть юридичної особи».

Теми доповідей

1. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб .

2. Проблемні питання суб'єктивного цивільного права та зловживання ним.

3. Цивілістична доктрина про природу та поняття юридичної особи.

4. Правосуб'єктність юридичної особи.

Тема 4. Особисті немайнові права: проблеми теорії і практики

План заняття

1. Поняття та види особистих немайнових прав фізичних осіб: історія та сучасність.

2. Особисті немайнові правовідносини у предметі цивільно-правового регулювання.

3. Проблеми диференціації суб'єктів цивільних правовідносин з позиції наділення особистими немайновими правами.

4. Особливості реалізації певних особистих немайнових прав: право на життя, право на здоров'я, право на приватність.

5. Цивільно-правові аспекти захисту персональних даних.

Ключові терміни та поняття

Право на життя та здоров'я, репродуктивні права, право на свободу та особисту недоторканність, право на особисту безпеку та особисту гідність, індивідуалізація фізичної особи, права пацієнта

Теми доповідей

1. Теорія походження та законодавчого закріплення особистих немайнових прав.

2. Проблемні питання класифікації особистих немайнових прав.

Тема 5. Актуальні проблеми права власності в Україні

План заняття

1. Загальна характеристика речових прав.

2. Право власності. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності. Набуття права власності. Здійснення права власності. Припинення права власності.

3. Право власності юридичних осіб.

4. Право власності держави та територіальних громад.

5. Довірча власність.
6. Захист права власності. Способи захисту права власності.
7. Речові права на чуже майно. Володіння, суперфіцій, емфітевзис.
8. Поняття, ознаки та види сервітутів.

Ключові терміни та поняття

Право приватної власності, спільна власність, спільна часткова власність, спільна сумісна власність, право власності кооперативних організацій, об'єднань громадян.

Теми доповідей

1. Особливості права власності господарських товариств та їх об'єднань
2. Порівняйте речові права на майно державних підприємств та установ (юридичних осіб публічного права) за Цивільним та Господарським кодексами України.
3. Порівняльно-правова характеристика режиму спільної сумісної та спільної часткової власності.
4. Порівняльно-правова характеристика механізму особистих та земельних сервітутів, емфітевзису та суперфіцію.

Тема 6. Окремі проблеми договірних зобов'язань

План заняття

1. Загальна характеристика вчення про зобов'язання.
2. Виконання зобов'язань: поняття, предмет, способи, місце, строк. Принципи виконання зобов'язань у сучасній доктрині.
3. Уступка вимоги і переведення боргу в зобов'язальних правовідносинах.
4. Загальна характеристика регресних зобов'язань.
5. Способи забезпечення виконання зобов'язань за ЦК України.
6. Підстави та правові наслідки припинення зобов'язань.

Ключові терміни та поняття

Зобов'язання, зобов'язальне право, кредитор, боржник, часткове зобов'язання, субсидіарне зобов'язання, солідарне зобов'язання, регресне зобов'язання, цесія, новація, виконання

зобов'язання, забезпечення виконання, неустойка, завдаток, аванс, порука, гарантія, застава, іпотека, при тримання

Теми доповідей

1. Поняття та характеристика видів цивільно-правових договорів.
2. Проблемні питання заміна сторін у зобов'язанні.
3. Іпотека як вид застави або спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
4. Припинення зобов'язань прощенням боргу.
5. Неустойка і завдаток як види забезпечення

Тема 7. Проблемні питання недоговірних зобов'язань в цивільному праві України

План заняття

1. Історичний розвиток положень про недоговірні зобов'язання в цивільному праві: римське право, дореволюційний період, радянське право, сучасне право.
2. Поняття та ознаки недоговірного зобов'язання. Групи недоговірних зобов'язань.
3. Поняття та особливості цивільно-правових зобов'язань, що виникають із односторонніх правомірних дій.
4. Цивільно-правові зобов'язання, що виникають із односторонніх правомірних дій, які не регулюються Цивільним кодексом України.

Ключові терміни та поняття

Недоговірні зобов'язання, деліктні зобов'язання, правомірні дії, правопорушення, проступки, неправомірна вигода та збагачення.

Теми доповідей

1. Виникнення та становлення не договірних зобов'язань.
2. Деліктні зобов'язання та їх види.

Тема 8. Відшкодування шкоди в цивільному праві України: проблемні питання

План заняття

1. Історія зобов'язань із заподіяння шкоди.

2. Поняття та ознаки, функції зобов'язання із завдання шкоди.
3. Теорії причинного зв'язку в доктрині цивільного права.
4. Вина як умова недоговорної відповідальності. Випадки відповідальності без вини.
5. Підстави звільнення від недоговорної відповідальності.
6. Відшкодування шкоди, заподіяної майну особи.
7. Відшкодування шкоди, заподіяної каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я фізичної особи .
8. Відшкодування шкоди, заподіяної смертю фізичної особи.
9. Компенсація моральної шкоди.
10. Кондикційні зобов'язання в цивільному праві.

Ключові терміни та поняття

Цивільно-правова відповідальність, договірна відповідальність, деліктна відповідальність, часткова відповідальність, солідарна відповідальність, субсидіарна відповідальність, склад правопорушення.

Теми доповідей

1. Солідарна відповідальність: правова характеристика.
2. Субсидіарна відповідальність: правова характеристика.

Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права

План заняття

1. Становлення та розвиток доктрини спадкового права в Україні.
2. Правові проблеми спадкування за заповітом.
3. Особливості правової природи заповідального відказу та покладання у спадковому праві.
4. Заповіт з умовою: проблеми теорії та практики.
5. Проблеми спадкового договору.
6. Проблеми спадкування за законом.
7. Зміна черговості одержання права на спадкування.
8. Здійснення права на спадщину.
9. Проблеми захисту суб'єктивного права на обов'язкову частку спадщини.
10. Усунення від спадкування як вид цивільно-правової

відповідальності.

Ключові терміни та поняття

Спадщина, частка у спадщині, спадкування, відмерле майно, заповіт, спадковий договір, договір довічного утримання, «заповіт з умовою, секретний заповіт, спадкоємці.

Теми доповідей

1. Зміна черговості одержання права на спадкування.
2. Проблеми захисту суб'єктивного права на обов'язкову частку спадщини.
3. Усунення від спадкування як вид цивільно-правової відповідальності

Змістовний модуль 2. Проблемні питання цивільного процесу

Тема 10. Теоретичні основи цивільного процесуального права України План заняття

1. Поняття і специфічні риси предмету і методу цивільного процесуального права.
2. Проблемні питання сутності і значення цивільної процесуальної форми.
3. Норми цивільного процесуального права. Поняття, межі дії та реалізація в цивільному судочинстві.
4. Стадії і провадження як поняття, що визначають структуру цивільного процесу.
5. Характеристика джерел цивільного процесуального права. Аналогія права та аналогія закону.
6. Міжнародні договори і угоди як джерела цивільного процесуального права.

Ключові терміни та поняття

Предмет цивільного процесуального права, методи цивільного процесуального права, цивільна процесуальна форма, норми цивільного процесуального права, стадії цивільного процесу, провадження у цивільному процесі, джерела цивільного процесуального права, судовий прецедент, узагальнення судової практики, аналогія права, аналогія закону, міжнародні договори .

Теми доповідей

1. Цивільно-процесуальні норми, їх види, особливості структури.
2. Наукові концепції співвідношення понять: «стадії» і «провадження» в цивільному процесі.
3. Характеристика джерел цивільного процесуального права.
4. Аналогія права та аналогія закону в цивільному процесі.
5. Сучасні тенденції розвитку цивільного процесуального права.
6. Цивільно-процесуальне законодавство до і після судової реформи 1864 р.
7. Видатні представники науки цивільного процесуального права.

Тема 11. Проблемні питання реалізації принципів цивільного процесу

План заняття

1. Поняття і значення принципів цивільного процесу як найважливіших гарантій здійснення правосуддя.
2. Наукові концепції підходів щодо визначення принципів цивільного процесу.
3. Значення принципів цивільного процесуального права в реалізації завдань цивільного судочинства.
4. Місце принципів цивільного процесу в механізмі правозастосовчої діяльності: проблеми теорії і практики.
5. Характеристика системи принципів цивільного процесу.
6. Особливості класифікації принципів цивільного процесу.

Ключові терміни та поняття

Принцип цивільного процесу, система принципів, реалізація принципів, принцип змагальності і процесуальної рівності сторін, принцип доступності, принцип гласності і фіксування цивільного процесу, принцип об'єктивної істини, принцип одноособового і колегіального розгляду цивільних справ, принцип законності, принцип диспозитивності.

Теми доповідей

1. Принципи змагальності і процесуальної рівності сторін в сучасному цивільному судочинстві: проблеми теорії та

практики.

2. Принцип доступності судового захисту: проблеми реалізації.
3. Реалізація принципу гласності і фіксування цивільного процесу у цивільному судочинстві.
4. Принцип об'єктивної істини в цивільному судочинстві: наукові підходи вчених-процесуалістів.
5. Особливості реалізації принципу одноособового і колегіального розгляду цивільних справ в цивільному процесі: проблеми теорії і практики.
6. Принцип законності в цивільному процесі як гарантія ухвалення законних і обґрунтованих рішень.
7. Проблемні питання реалізації принципу диспозитивності в сучасному цивільному процесі.

Тема 12. Цивільні процесуальні відносини в системі цивільного процесу: проблеми теорії та практики

План заняття

1. Цивільні процесуальні правовідносини як владні відносини в цивільному судочинстві, їх особливості.
2. Виникнення, розвиток, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин.
3. Проблеми змісту і об'єктів цивільних процесуальних правовідносин.
4. Загальна класифікація суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин: наукові погляди вчених-процесуалістів.
5. Особливості складу осіб, які беруть участь в справі: наукові концепції.
6. Особливості складу осіб, які сприяють здійсненню правосуддя: питання теорії і практики.
7. Особливості юридичних фактів, які породжують цивільні процесуальні правовідносини

Ключові терміни та поняття

Цивільні процесуальні правовідносини, підстави виникнення, зміна та припинення цивільних процесуальних правовідносин, юридичні факти, зміст цивільних процесуальних правовідносин, об'єкт цивільних процесуальних

правовідносин, особи, які беруть участь у справі, особи, які сприяють здійсненню правосуддя.

Теми доповідей

1. Цивільний процес як система цивільних процесуальних правовідносин.
2. Система і структура цивільних процесуальних правовідносин.
3. Передумови і підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин.
4. Особи, які сприяють суду у здійсненні правосуддя: законодавчі новели.
5. Актуальні проблеми участі прокурора в сучасному цивільному процесі України.
6. Проблемні питання участі в процесі Уповноваженого Верховної Раді України з прав людини.
7. Проблемні питання участі в цивільному процесі експерта.
8. Спеціаліст як суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин, його права і обов'язки.
9. Представництво в цивільному процесі: актуальні проблеми теорії і практики.
10. Процесуальні особливості участі в цивільному процесі органів державної влади і місцевого самоврядування: законодавчі новели.

Тема 13. Актуальні питання інституту доказування в науці цивільного процесуального права

План заняття

1. Правові аспекти поняття судового доказування. Особливості структури цивільного процесуального доказування.
2. Суб'єкти цивільного процесуального доказування. Правила розподілу обов'язків по доказуванню.
3. Предмет доказування як фактичний склад правовідношення.
4. Проблемні питання щодо пояснень сторін, третіх осіб, їх представників, допитаних як свідків.
5. Показання свідків як процесуальний засіб доказування.

Імунітет свідків.

6. Висновок експерта як засіб доказування. Спірні погляди щодо висновку експерта як змішаного доказу.

7. Письмові докази, поняття, ознаки, види, значення письмових доказів в цивільному судочинстві. Вирішення спору щодо фальсифікації письмового доказу.

8. Проблемні питання щодо речових доказів, їх дослідження та оцінки.

9. Проблеми застосування звуко- і відеозаписів як засобів доказування в цивільному судочинстві.

Ключові терміни та поняття

Доказ, доказування, належність доказів, допустимість доказів, фальсифікація доказів, обов'язок доказування, предмет доказування, види засобів доказування, пояснень сторін, третіх осіб, їх представників, показання свідків, імунітет свідків, висновок експерта.

Теми доповідей

1. Процес доказування та його суб'єкти в цивільному процесі України: проблеми теорії і практики.
2. Засоби доказування в цивільному процесі України: проблемні питання теорії і практики.
3. Суд в процесі доказування в цивільному судочинстві України: актуальні питання.
4. Особливості доказування у справах про захист прав споживачів.
5. Особливості доказування у справах про захист авторських прав.
6. Особливості доказування у справах про поновлення на роботі.
7. Особливості доказування у справах про позбавлення батьківських прав.
8. Показання свідка як самостійний засіб доказування.
9. Висновок експерта як засіб доказування: проблемні питання.
10. Особливості звуко- і відеозапису як засобів доказування в цивільному процесі: актуальні проблеми.
11. Електронний документ як доказ в цивільному судочинстві.

12. Особливості використання речових доказів в цивільному процесі.
13. Особливості використання письмових доказів в цивільному процесі.

Тема 14. Актуальні проблеми позовної форми захисту цивільних прав

План заняття

1. Загальна характеристика позову як засобу судового захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.
2. Характеристика ознак позову і позовної форми процесу.
3. Спірні питання класифікації позовів.
4. Юридичні наслідки відсутності права на пред'явлення позову і права на задоволення позову.
5. Особливості процесуальних засобів захисту відповідача проти позову.
6. Відмова від позову та визнання позову як реалізація диспозитивних прав сторонами в цивільному процесі.
7. Юридична природа мирової угоди. Порядок її укладення та визнання судом, і її правові наслідки.

Ключові терміни та поняття

Позов, позовне провадження, право на позов, позивач, відповідач, відмова від позову, визнання позову, зустрічний позов, забезпечення позову, мирова угода.

Теми доповідей

1. Матеріально-правові й процесуальні наслідки відкриття провадження у справі.
2. Зустрічний позов в цивільному процесі.
3. Порядок забезпечення позову і його скасування.
4. Функції позову в цивільному судочинстві.
5. Види позовів в цивільному процесі.
6. Передумови права на пред'явлення позову і умови його належного здійснення.

Тема 15. Особливості перегляду рішень суду в цивільному процесі: питання теорії і практики.

План заняття

1. Забезпечення апеляційного та касаційного оскарження як реалізація права на судовий захист.
2. Сутність апеляційного та касаційного провадження.
3. Право апеляційного оскарження і його реалізація: проблемні питання.
4. Спірні питання щодо суб'єктів касаційного оскарження. Об'єкти касаційного оскарження: проблеми судової практики.
5. Особливості підготовки розгляду справи апеляційним судом.
6. Особливості повноважень апеляційної та касаційної інстанції.
7. Характеристика підстав для скасування судових рішень в апеляційному порядку та в касаційній інстанції. Судові рішення суду апеляційної та касаційної інстанції, їх зміст і законна сила.
8. Право на звернення про перегляд судових рішень та підстави для подання заяви про перегляд судових рішень: актуальні проблеми.
9. Особливості перегляду справ за виключними та нововиявленими обставинами.

Ключові терміни та поняття

Апеляція, касація, право на оскарження рішення, об'єкт касаційного оскарження, суб'єкт касаційного оскарження, повноваження суду апеляційної інстанції, повноваження суду касаційної інстанції, виключні обставини, нововиявлені обставини.

Теми доповідей

1. Судові рішення суду апеляційної інстанції.
2. Особливості ухвалення рішення суду в апеляційній інстанції.
3. Межі розгляду справи судом апеляційної інстанції: проблемні питання.
4. Особливості доказової діяльності в апеляційному провадженні.

5. Виникнення і розвиток інституту касаційного оскарження судових рішень.
6. Рішення суду касаційної інстанції.
7. Право касаційного оскарження рішень, особами які не брали участь у справі: проблемні питання.
8. Підстави скасування судових рішень судом касаційної інстанції: актуальні проблеми.
9. Незаконність судових рішень як підстава їх скасування касаційною інстанцією.
10. Особливості проведення попереднього розгляду справи і призначення справи до судового розгляду.
11. Обов'язковість судових рішень Верховного Суду проблеми судової практики.

3. Самостійна робота студентів

Самостійна робота є однією із складових навчального процесу, на яку припадає значний обсяг навчального часу. При цьому студент є активним учасником навчального процесу, набуває навичок самоорганізації, самостійного пошуку інформації, прийняття рішень. Правильна організація самостійної роботи дозволяє максимально індивідуалізувати навчання, підвищити ефективність навчального процесу в цілому.

Одним із видів самостійної роботи є опрацювання лекційного матеріалу, визначення головного у змісті лекції, засвоєння її основних моментів. При цьому не варто дослівно записувати за лектором, а своїми словами фіксувати найсуттєвіше: тему, її основні питання та положення.

Самостійна робота є важливим засобом засвоєння слухачами навчального матеріалу. Вона передбачає опрацювання наукових праць, підручників, навчальних і методичних посібників, вивчення та ознайомлення з положеннями законодавчих та нормативних актів.

Формами самостійної роботи студентів є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;

- підготовка до практичних (семінарських занять), виконання завдань по темах практичних занять;
- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;
- робота в інформаційних мережах;
- вибір теми, складання плану та написання реферативної роботи;
- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Професійному розвитку студентів сприяє самостійне виконання творчих та практичних завдань, різноманітні форми пошукової, дослідної роботи.

Викладач систематично контролює самостійну роботу студентів: перевіряє конспекти, виконання індивідуальних творчих завдань, надає необхідну допомогу для активізації навчальної діяльності студентів.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення доповідей, захисту рефератів, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності студентів.

Перелік тем для доповідей

1. Загальна характеристика майнових відносин, що регулюються цивільним правом.
2. Особисті немайнові відносини, що регулюються цивільним правом.
3. Загальна характеристика методу цивільно-правового регулювання.
4. Принципи сучасного цивільного права.
5. Цивільне право як приватне право.
6. Правовий звичай як джерело цивільного права.
7. Поняття, класифікація та структура цивільних правовідносин.
8. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб за законодавством України.
9. Інститут безвісної відсутності особи в цивільному праві.

10. Цивілістична доктрина про природу та поняття юридичної особи.
11. Поняття та види цінних паперів як об'єктів цивільного права.
12. Результати творчої діяльності як об'єкти цивільного права.
13. Інформація як об'єкт цивільного права.
14. Особисті немайнові права фізичних осіб за цивільним законодавством України.
15. Поняття, ознаки, класифікація правочинів та їх місце в системі юридичних фактів.
16. Поняття та форми зловживання правом.
17. Поняття та способи захисту цивільних прав.
18. Система і особливості речових прав у сучасному цивільному праві.
19. Право довірчої власності в цивільному праві України.
20. Відмінність договору прокату від договору найму
21. Відшкодування моральної шкоди
22. Цивільно-правова відповідальність
23. Спадкове право: загальна характеристика
24. Види спадкування. Спадковий договір
25. Поняття «житло». Право власності на житло
26. Інститут малозначності справ в цивільному процесі
27. Загальне та спрощене позовне провадження
28. Принципи цивільного процесу
29. Засоби доказування в цивільному процесі
30. Верховний суд як найвища судова ланка в цивільному процесі

1. Рекомендована література

Базова

1. Актуальні проблеми цивільного права і процесу : навч. посібник / За заг. ред. Я. В. Матвійчук. К., 2012. 177 с.
2. Актуальні проблеми спадкового права / За заг. ред. Ю. О. Заїки, О. О. Ловяка. К., 2014. 336 с.

3. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / За ред. Ю. М. Жорнокуя, Л. В. Красицької; Харків, 2017. 808 с.
4. Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України. За заг. ред. Н. Ю. Голубевої. К., 2021. 840 с.
5. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України / Дзера О. В. (кер. авт. кол.), Кузнецова Н. С., Луць .В. У 2-х т. К., 2019.

Допоміжна

1. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2020. 896 с.
2. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2020. 1200 с.
3. Заїка Ю. О., Рябокони Є. О. Спадкове право України: навч. посіб. / за ред. О. В. Дзери. К., 2009. 353 с.
4. Окреме провадження: монографія / В. В. Комаров, Г. О. Світлична, І. В. Удальцова; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2011.
5. Позовне провадження: моногр. / В. В. Комаров, Д. Д. Луспеник, П. І. Радченко та ін.; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2011.
6. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: моногр. / В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, В. В. Баранкова та ін.; за заг. ред. проф. В. В. Комарова. Х.: Харків юрид., 2008.
7. Майданик Р А. Цивільне право: Загальна частина. Вступ у цивільне право : підручник. К., 2012. 472 с.
8. Проблеми науки цивільного процесуального права : моногр. / за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2002.
9. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник. К., 2009. 264 с.
10. Ромовська З. В. Українське цивільне право. Загальна частина: Академічний курс: підручник. 3-те вид., допов. К., 2013. 672 с.
11. Сучасні проблеми цивільного права та процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройторга ін. ; за

ред. Ю. М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. Харків : Право, 2017. 808 с.

12. Цивільне право України : Загальна частина : підручник Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 5-те вид., стер. Київ : Юрінком 2017. 976 с.

13. Цивільне право України : Особлива частина : підручник Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 5-те вид., стер. Київ : Юрінком 2017. 1176 с.

14. Сімейне право : підручник Київський нац.ун-т ім. Тараса Шевченка /за ред. О. В. Дзери. Київ : Юрінком 2020. 520 с.

15. Васильєв С. В. Цивільний процес : підручник / С. В. Васильєв. К. : Алерта, 2019. 506 с.

16. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за заг. ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця ; наук. ред. М. М. Хоменко. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 1046 с.

Нормативно-правові акти

1. Конституція України 28 червня 1996 р.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України 13.04.2012 р.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №40-44. Ст. 356.
4. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон України від 18.03.2004 р.
5. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від від 24.02.1994р. № 4002-ХІІ.
6. Про третейські суди: Закон України від 11.05.2004 №1701-ІV.
7. Закон України від 12.05.1991 р. «Про захист прав споживачів». ВВР України. 2006. № 7. Ст.84.
8. Закон України від 19.09.1991 р. «Про господарські товариства». ВВР України. 1991. № 49. Ст. 682.
9. Закон України від 26.11.1993 р. «Про Антимонопольний комітет України». ВВР України. 1993. № 50. Ст. 472.

10. Закон України від 10.11.1994 р. «Про транспорт» . ВВР України. 1994. № 51, Ст. 446.
11. Закон України від 07.03.1996 р. «Про страхування» .ВВР України. 1996. № 18. Ст. 78. 11.
12. Закон України від 07.06.1996 р. «Про захист від недобросовісної конкуренції» .ВВР України. 1996. № 36. Ст. 164.
13. Закон України від 30.10.1996 р. «Про державне регулювання ринку цінних паперів» . ВВР України. 1996. № 51. Ст. 292.
14. Закон України від 12.07.2001 р. «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» . ОВУ. 2001. № 32. Ст. 1457.
15. Закон України від 15.05.2003 р. «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб–підприємців та громадських формувань». ВВР України. 2003. № 31–32. Ст. 263.
16. Закон України від 22.05.2003 р. «Про електронні документи та електронний документообіг» . ВВР України. 2003. № 36. Ст. 276.
17. Закон України від 23.02.2006 р. «Про цінні папери та фондовий ринок» . ОВУ. 2006. № 13. Ст. 857.
18. Закон України від 17.09.2008 р. «Про акціонерні товариства» . ОВУ. 2008. № 81. Ст. 27. 46.
19. Закон України від 03.09.2015 р. «Про електронну комерцію» . ВВР України. 2015. № 45. Ст. 410.
20. Закон України від 06.02.2018 «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Голос України від 17.03.2018. № 50.
21. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. . ВВР України. 2019. № 19. Ст.74.
22. Закон України від 3 жовтня 2019 р. «Про концесію» . ВВР України. 2019. № 48. Ст. 325.
23. Директива No 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах: міжнародний документ від 21.05.2008р.No2008/52 ЄС

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: <http://rada.gov.ua>.
2. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Верховний суд. URL: <http://www.scourt.gov.ua>.
4. Європейський суд з прав людини. URL: <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>.
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
6. Digital repository of National University of Water And Environmental Engineering. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua>.